

בעיר רוסטוב החלו המאסרים
ההמוניים בליל ראש השנה
תרצ"ו. מיני או החל החסיד
הרב שמאי ויגאן לחיות בפחד
איום, יחד עם אשתו ובנותיו,
כאשר איש מהם לא יודע מה
ילד יום. ואכן, חששם
התממש. בליל ערב יום
הכפורים לאחר חצות הלילה,
התפרצו הקלגסים לביתו.
מלאכי החבלה ערכו חיפוש
מדוקדק בביתו ובתום החיפוש
ציוו עליו להתלוות אליהם.
אשתו ובנותיו פרצו בבכי מר
והפרידה לוותה בצעקות כאב
ובמילות פרידה נרגשות ●
קווים לדמותו של חסיד שמסר
נפשו על הפצת יהדות וכמעט
לא ראה רגע של נחת בחייו
- הרב שמאי ויגאן הי"ד

מאת: שניאור זלמן ברגר

תנ"ך נפט

ה חסיד הרב שמאי הלוי וויגאן, כונה בפי החסידים "שמאי זשרבאנקער", על-שם עיר הולדתו זשציפרבון.

בצעירותו למד בישיבת "תומכי-תמימים" בליובאוויטש, והסתופף בצילם הטהור של כ"ק אדמו"ר הרשי"ב וכ"ק אדמו"ר הריי"צ. בשנות לימודו בישיבה שקד ר' שמאי על לימוד נגלה וחסידות, אולם יותר מכל הצטיין בעבודת התפילה שנעשתה באריכות. הוא היה נחשב לאחד מבעלי העבודה הידועים בישיבה בליובאוויטש.

לאחר שנסגרה הישיבה בליובאוויטש, נדד עם חבריו בין הערים השונות שם נפתחו סניפים שונים של ישיבת "תומכי תמימים". כך נמשכו נדודיו עד שנת תרפ"א כאשר אז הגיע לישיבת "תומכי תמימים" שבעיר פולטבה שבאוקראינה.

ראש הישיבה והמשגיח בינגלה' היה הגאון החסיד הרב יהודה עבער ע"ה, והמשפיעים ומנהלי הישיבה היו החסידים הרבנים שמואל לייב לזין ע"ה ויחזקאל פייגין ע"ה. לעיתים קרובות התוועדו התמימים עם המשפיעים או אפילו בינם לבין עצמם.

בין התלמידים שלמדו אז בישיבה היו החסידים המפורסמים: הרב בן-ציון שמטוב ע"ה, הרב זלמן שמעון דבורקין ע"ה, הרב אברהם (מאיר) דרייזין ע"ה, ויבלח"א הרב יהודה חיטריק והרב יהושע קארף.

תקופה זו היתה אחת התקופות הקשות ביותר. הקומוניסטים רדפו אחר כל יהודי לומד תורה ועוסק במצוות. הללו רדפו בחימה שפוכה אחר הישיבות והיחזקאל ויכלי הקודש שלימדו בהם תורה. בלית ברירה ירדו הסניפים השונים של "תומכי תמימים" למחתרת במרתפי בתי הכנסת, כדי שעיניים זרות לא יבחינו בתלמידים.

עקב המצב הכלכלי הגרוע ששרר ברוסיה, חיו תלמידי התמימים בתנאים גשמיים קשים. ר' שמאי עצמו סבל ביותר ובמשך השנתיים שלמד בישיבה, לא היה לו כסף לקניית בגדים, עקב כך לבשו הוא וחבריו בגדים בלויים וקרועים. האוכל היה בצמצום, ואיש לא חלם על מיטות כדי לישון עליהן...

למרות המצב הקשה, ישבו התמימים שבעיר פולטבה ולמדו בשקידה ובהתמדה, כאשר בשעות הלילה ישנו על אותם שולחנות וספסלים עליהם למדו בשעות היום. לימים סיפר החסיד הרב מיכאל יהודה לייב כהן: "כל השולחנות והספסלים כבר תפוסים ומוחזקים על-ידי התלמידים

ובהיותי אורח, כיבדני התמים הענדל גלפרין ונתן לי מקומו שעל השולחן. הוא עצמו קרא קריאת שמע שעל המיטה כל הלילה במקום לישון..."

למרות המצב הגשמי הנורא, שקד ר' שמאי על לימודיו והמשיך להתפלל באריכות ובדביקות כדרכו מימים ימימה.

ב שלב מסוים החלו הייבסקים לשים עיניהם על תלמידי התמימים שבפולטבה. כשנודע הדבר לבחורים החלו להזהר יותר בצעדיהם ובמיוחד בכתיבת מכתבים.

במשך שנתיים עמדה הישיבה על מכונה, עד שעלה בידי הארורים לסוגרה. ומעשה שהיה:

היה זה ימים ספורים לפני חג הפסח תרפ"ג. ביום לא-בהיר אחד הגיעו לפתע חברי היבסקציה והבולשת לבית-הכנסת בעיר, בראשות מפקדם הרשע והאכזר שנודע בכינויו "טייגל". התמימים הצעירים שטרם מלאו להם שמונה-עשרה מיהרו להסתתר במקומות מחבוא שונים, ואילו הבוגרים אשר להם היה מותר על פי החוק ללמוד תורה – נשארו על מקומם בציפייה דרוכה לבאות.

חברי היבסקציה והבולשת החלו בחיפוש דקדקני בבית הכנסת וסביבו. התמימים נחקרו אחד לאחד כאשר לבס נושא תפילה וזעקה חרישית שהצעירים שבתלמידים לא יימצאו. הקלגסים החלו לחקור: מי מנהל הישיבה? מי ארגן את הישיבה? מי מספק אוכל ובגדים? וכך הלאה. כולם ענו תשובה אחידה שהיתה מוכנה בפיהם קודם לכן לעת צרה: "אין לנו מנהל. אנו לומדים לבד עם עצמנו, ומתקיימים ממה ששולחים לנו ההורים".

אנשי הבולשת הבינו כי הללו מכסים את האמת מפניהם, ובחמת זעם החלו בחיפוש דקדקני ברחבי בית-הכנסת ומסביב. לבס של התמימים הלם בפראות; הם חששו שמא ימצאו את הצעירים שמתחבאים. למגינת ליבם, כעבור זמן קצר נמצאו כל המתחבאים. אחד מאנשי הבולשת ערך רשימה של הצעירים והתרה בהם כי עליהם לעזוב את העיר בתוך שלושה ימים.

ה תמימים הצעירים עזבו אפוא את פולטבה ונשלחו ללמוד בערים אחרות, ואילו המבוגרים – ובתוכם ר' שמאי – נשארו בנתיים בפולטבה כדי לראות כיצד יפלו הדברים. בין כה וכה נשלח התלמיד יהודה

חיים של מסירות

בעיר רוסטוב החלו המאסרים
ההמוניים בליל ראש השנה
תרצ"ו. מיני או החל החסיד
הרב שמאי ויגאן לחיות בפחד
איום, יחד עם אשתו ובנותיו,
כאשר איש מהם לא יודע מה
ילד יום. ואכן, חששם
התממש. בליל ערב יום
הכפורים לאחר חצות הלילה,
התפרצו הקלגסים לביתו.
מלאכי החבלה ערכו חיפוש
מדוקדק בביתו ובתום החיפוש
ציוו עליו להתלוות אליהם.
אשתו ובנותיו פרצו בכי מר
והפרידה לוותה בצעקות כאב
ובמילות פרידה נרגשות ●
קווים לדמותו של חסיד שמסר
נפשו על הפצת יהדות וכמעט
לא ראה רגע של נחת בחייו
- הרב שמאי ויגאן הי"ד

מאת: שניאור זלמן ברגר

היה זה ימים ספורים לפני חג הפסח תרפ"ג. ביום לא-בהיר אחד הגיעו לפתע חברי היבסקציה והבולשת לבית-הכנסת בעיר, בראשות מפקדם הרשע והאכזר שנודע בכינויו "טייגיל". התמימים הצעירים מיהרו להסתתר במקומות מחבוא שונים, ואילו הבוגרים אשר להם היה מותר על פי החוק ללמוד תורה – נשארו על מקומם בציפייה דרוכה לבאות

שהיה שולח בכדי למכור, ההשתדלות לצאת את רוסיה, ומשלוח תמיכה כדי לשבור את רעבון הבית.

"לראשונה אנו קוראים על תשוקתו לצאת את רוסיה ביום ט' כסלו תרצ"ג: "אוכל לבשרכם שהייר יצחק מתמי[ד] הוא בא אצל אדמו"ר שליטי"א על שבת קודש פרשת ויצא ריבונו של עולם, מי יתן והיה שנראה פנים אל פנים, עם כל עצמינו ובשרינו, השם יתברך יודע".

"בתחילת שנת תרצ"ד כבר קיבל היוזות לארץ הקודש שלח כמה ספרי תורה לאנ"ש בארצות הברית וביקש שישלחו תמורתם, להרב חנוך הענדיל האוולין לארץ הקודש לקניית כרטיס הנסיעה.

"בערב שבת קודש פרשת "חיי-שרה" כותב: 'אחי יקירי הויזה קיבלתי מארץ הקודש, מחנוך הענדל שיחיי עבור בני ביתי שיחיו בני ביתי שיחיו אני וזוגתי ושתי בנותי שתחינה. עתה חסר לי העיקר השי"ק [כינוי מחתרתי לדולרים] כרטיס הים [כרטיס הפלגה לישראל]. עתה אחי יקירי היות ששלחתי לכם ג' הספרי תורה . . . אבקש שלמען השם, שתזרו אותם שימכרו אותם, ושיקחו עבור הטרחה גם כן כפי אשר לבבם והמעות תשלחו לארץ הקודש, להתמים חנוך הענדל האוולין".

ר' שמאי המשיך לשלוח לארצות הברית במשך למעלה משנה ספרי תורה וספרי קודש אחרים, אולם התמורה הדלה לא אפשרה לו לשלם עבור הפספורטים וכרטיסי הנסיעה.

כותב בכתב צופן (הפענוח בסוגריים מרובעות): "היום יצא לאור שקרוב למא[ה] אל[ף] נעשו בטלים מעבודה, ולאילו אינם נותנים אפילו כזי[ת] ואנו גם כן במאמר הזה ובטעם פשוט בדליכא שאני" [= יצאה תקנה מאת השלטונות, שמכיון שישנם מאה אלף מובטלים, הם לא יקבלו אפילו כזית לחם ואני גם מובטל ואינני שונה מכולם].

לר' שמאי כאב הלב לראות את רעייתו ובנותיו רעבות לפת-לחם כאשר אין בידו להושיע אותן. כך נמשך המצב הנורא עד שהסתיימה תקופת הרעב בשנת תרצ"ד, או-אז שינו השלטונות את החוקים האוסרים עסקים פרטיים.

ר' שמאי הבין כי לא יוכל להמשיך לחיות חיים נורמליים ברוסיה, והוא ביקש לעזוב את ארץ הדמים הזאת יחד עם בני משפחתו. לשם כך היה זקוק להשיג מסמכים רבים כדי לקבל היתר יציאה וכן סכום כסף נכבד. אחת הדרכים להשגת כספים עבור מטרה זו, היתה משלוח של ספרי תורה ותשמישי קדושה מבתי כנסת שנסגרו ברוסיה, והחסידיים ששהו בארצות-הברית מכרו אותם ואת תמורתם שלחו בחזרה לחסידיים הנאנקים ברוסיה.

בספר "תולדות חב"ד ברוסיה" מסופר כיצד ר' שמאי השתמש בדרך זו כדי לצאת מרוסיה:

"בארכיבנו של הרב ישראל דזייקאבסאן נמצאות ארבעים ושתיים גלויות שכתב ר' שמאי. כמעט כולן דנות בדבר ספרי תורה

גדולה על השתדכותו לבת חסידית.

לאחר נישואיו עבר להתגורר בעיר רוסטוב סמוך לחמיו וחמותו. עם השנים נולדו לו שתי בנות. ר' שמאי נאלץ אפוא לעזוב את לימודיו שהיו בבחינת "לחם חוקי" ולהתחיל לעבוד כדי לפרנס את משפחתו. על מנת להימנע מעבודה הכרוכה בחילול שבת, מצא עבודה כשומר לילה. המשכורת תמורת עבודה זו היתה זעומה ור' שמאי פרנס את משפחתו בדחוקות ובעוני רב.

בשנת תרצ"ג פרץ משבר הרעב הגדול בכל רחבי רוסיה. שומרי המצוות שגם עד אז חיו חיי דוחק ועוני – היו קרבנות הרעב הראשונים. ר' שמאי סבל מאוד וצבר לו פנה לחסיד הרב ישראל גייקובסון ששהה אז בארצות-הברית וביקש את עזרתו. הרב גייקובסון נענה ושלח לו חמשה דולרים, ועל כך אנו למדים מהאגרת הבאה:

"בודאי קיבלתם הקבלה ממני על החמשה דולר, ששלחתם לי ותשואות חן רב לכם, שבפועל ממש החייתם נפשנו מרעב ממש. כי זהו בלי גוזמות שכל האדמה כמעט לא נזרעה, וזהו שזרעו לא אספו וכי וכי וד"ל, ובכל חודש ממעטים החוק לחם שנותנים ועתה יצאה גזירה שעל נשים וילדים לא יתנו לחם כלל והשם יתברך ידע מה יולד, הרבה והרבה גרוע יותר משנת פ' ופ"א (אז היו שנות רעב). אנא ה' הושיעה נא, והבט משמיים וראה ורחם על עמו ישראל העטופים מרעב ר"ל" (יום ט"ו כסלו תרצ"ג).

במכתב נוסף שכתב בפרשת 'ויחי' הוא

חיסריק לרוסטוב כדי לשאול את פי אדמו"ר הריי"צ מה לעשות הלאה ולהיכן להמשיך. מענהו של הרבי היה לעבור לעיר נעוול ולהמשיך ללמוד שם.

באמצע חודש אייר תרפ"ג הגיעו התמימים הבוגרים אל העיר נעוול ומיד השתלבו בלימודים ללא פחד ומורא, כאילו לא היו בסכנה זמן קצר קודם לכן.

ימים ספורים לאחר מכן, הגיע ל"ג בעומר. לכבוד היום התקיימה התוועדות של תלמידי התמימים בביתו של החסיד הרב גרשון דב לוי, כאשר המתוועד הראשי היה המשפיע ר' יחזקאל פייגין שעודד את התלמידים להמשיך ולשקוד על לימוד הנגלה והחסידות.

הפחד מהמעקבים והרדיפות היה גדול והדמעות בהתוועדות נשפכו כמים.

עודם יושבים ומתוועדים, ולפתע נפרצה הדלת ולחדר נכנסה חוליית שוטרים שעצרו את כל הנוכחים. המשפיע הרב חאציע פייגין הצליח לחמוק מהם בדרך נס, אבל השאר נלקחו לתחנת המשטרה והוחזקו במעצר ימים ספורים. עד מהרה התברר לתמימים כי הם מואשמים בריגול כיון שלא היו בידיהם

רוח הקודש של אדמו"ר הרש"ב

לאחותו של ר' שמאי גדלה יבלת על לשונה. כאשר המצב החמיר הלכה לדרוש אצל הרופאים ולבקש מהם מזור. לאחר בדיקות שונות נענו הרופאים ואמרו כי זו מחלה מסוכנת ביותר ויש לנתחה בדחיפות. מיהר ר' שמאי לאדמו"ר הרש"ב ובקול זעקה סיפר על מחלתה של אחותו ושאל מה לעשות. הורה לו הרבי שתבקר אצל רופא שיניים, כי כנראה שן רקובה היא שגרמה לפריחת היבלת...

הלכה האחות לרופא כעצת הרבי, והרופא אכן מצא שיש בפייה שן רקובה. הרופא עקר אפוא את השן והיא נתרפאה.

נענו החסידים ואמרו לרבי כי זו התגלות של רוח הקודש. נענה הרבי ואמר בענותנותו: "בא אלי שמאי בקול זעקה על אחותו הנמצאת במצב סכנה ויש להצילה ואם כן אפוא מה היה עלי לעשות?"

(פניני הכתר)

הרב ישראל ג'יקובסון

מסמכים המעידים עליהם. התמימים הבינו כי אין זה אלא עלילה כדי להפילם בפח יוקשים ולאצם להודות כי אינם אלא תלמידי ישיבה. הפחד היה נורא. לבסוף נחלצו אנשי הקהילה היהודית בנעוול שיצרו קשר עם התובע הכללי של העיר, וזה האחרון הורה לשחררם בתנאי שיעזבו מיידית את העיר.

שוב נטלו ר' שמאי וחבריו את מקל הנדודים והמשיכו אל העיר חרקוב שם למדו כחצי שנה בבית הכנסת "מעשצאנער שוהל". מקום הלינה וחדר האוכל היו בתלמוד תורה שעמד ברחוב חיחרקאווסקי. חלק מהתמימים התאכסנו בביתו של החסיד הנודע הרב אהרן תומרקין ע"ה, אשר באותם שנים שימש כראש בית הדין בחרקוב.

בסמיכות למקום בו ישנו התמימים היה מושב זקנים. באחד הימים נודע בישיבה כי במושב זקנים זה מתגורר החסיד הנודע הרב חיים פטרפס (סבו של המשפיע ר' מענדל) והוא זכה לראות ולשמוע את כ"ק אדמו"ר המהר"ש. מיני אז החלו שמאי וחבריו להגיע אליו כדי לשמוע סיפורים על חיי החסידים משנים עברו. כיון שהיה גאון גדול, אף הרבה לבאר עניינים שונים בתורת החסידות והקבלה.

בשלהי חודש תשרי תרפ"ד הורה הרבי הריי"צ כי הישיבה שבחרקוב תעבור לרוסטוב. ר' שמאי שמח מאוד, כיוון שבאותם שנים התגורר הרבי הריי"צ ברוסטוב וכעת הוא יוכל להיות בסמיכות לרבי כל העת.

גם ברוסטוב המשיכו התמימים לשקוד

על דלתות התורה, כאשר הדרישות הרוחניות היו גבוהות למרות הימים הטרופים, הרדיפות והמעקבים. המשפיע הרב יחזקאל פייגין דרש מהתמימים ללמוד הרבה חסידות, כאשר הדרישה היחודית שלו היתה לדעת את המאמר שאמר הרבי עוד במהלך השבת; דהיינו, שעד צאת השבת יידעו התלמידים את המאמר שאמר הרבי בליל שבת. כך היו יושבים בכל ליל שבת עד לפנות בוקר ומשננים את המאמר החדש.

באותם שנים למד ר' שמאי את אומנות השחיטה שהיתה אז אסורה בתכלית. הוא לא פחד ולאחר שסיים את לימודיו החל לשחוט בפועל על מנת שיהודים יאכלו בשר כשר, וזאת למרות העובדה כי רבים מהשוחטים נאסרו עד אז.

ביום י"א ניסן תרפ"ד ערכו אנשי המשטרה החשאית חיפוש בבית אדמו"ר הריי"צ במשך תשע שעות רצופות. הם רצו לאוסרו אך לבסוף סוכם שיעזוב את העיר. עקב כך הורה הרבי להעביר את הישיבה לחרקוב, כאשר קבוצת תלמידים מצומצמת תמשיך להיות ברוסטוב על מנת שיוכלו ללמוד את אומנות השחיטה אצל ר' שמאי ובכך להמשיך את מסורת השוחטים. החמישה שנשארו הם: הרב זלמן שמעון דבורקין, הרב הענדל גלפרין, הרב חיים דובער פונטליאו, הרב מרדכי טלישבסקי והרב וועלוועל קאזניץ. ההישארות ברוסטוב היתה בבחינת מסירות נפש, כיון שהכל ידעו כי ר' שמאי נמצא תחת מעקב, אך למרות זאת המשיך ללמוד שחיטה כדי שלא תשתכח תורת שחיטה מיהודי רוסיה.

לקראת חודש תשרי תרפ"ה נסעו חמשת התמימים ועמם ר' שמאי לאדמו"ר הריי"צ ששהה בלנינגרד כדי לעשות עמו את חודש החגים.

כשהגיע לפרק "האיש מקדש" נשא ר' שמאי לאשה את בתו של המלמד החסיד הרב אברהם פרדקין (שנקרא בפ"י כל ר' אברהם לאדיער). ר' שמאי הכיר את חותנו עוד מימי היותו תלמיד בישיבת "תומכי תמימים" בליובאוויטש. ר' אברהם זה היה בעל אכסניה יוקרתית בליובאוויטש, ובה התארחו אורחים עשירים וכן תלמידים שהמעות היו מצויות בכיסם. כאשר העתיק אדמו"ר הרש"ב את מקום מגוריו לרוסטוב, עברו ר' אברהם ובני משפחתו לרוסטוב.

באותם ימים בהם רדיפת הדם היתה מנת חלקם של יהודי רוסיה, נדיר היה למצוא חתן או כלה ממשפחות יראות-שמים וחסידיות. לא בכדי שמח ר' שמאי שמחה

שנים עבודת פרך במדינות הרחוקים "סיביר" השם יתברך יהיה בעזרם להצילם מכל צר. את החמישים שקלים [דולרים] קיבלנו ותודה גדולה עבור זה, כי בפועל ממש בני ביתו של ר' שמאי גוועים ברעב. מקצר בפעם הזה. אחכה לתשובתו ידידו המברך אותו בפסח כשר".

באגרת שנכתבה בחול-המועד פסח מוסיף הגיס לספר כי ר' שמאי נמצא בדרכו לסיביר כדי לרצות את עונשו.

הנסיעה מרוסטוב לסיביר ארכה זמן רב. בקרון האסירים הוכנסו אסירים רבים. הצפיפות היתה גדולה והמחנק היה קשה מנשוא למרות שבחוף שרר קור עז. אוכל ושתיה ניתנו רק בקושי. לא פלא אפוא שר' שמאי הגיע לסיביר כשהוא חלוש ושבור.

במחנות הכפיה בסיביר נאלץ לעבוד עבודות מפרכות במשך שלוש וחצי שנים. על מצבו הנורא בעת גלותו, כותב גיסו ר' חיים לרב ישראל גייקובסון: "כעת הוא על עבודת פרך ביער ואוכל לחם יבש עם מים. זוגתו עם ילדיהם סובלים רעב ממש. בקשתי מכבודו שבעד המעות הנמצא תחת ידו לשלוח פאסילקעס (חבילות) על שמה".

ה

יום המיחול הגיע – יום השחרור. היה זה בתחילת שנת ת"ש כאשר ר' שמאי יצא בשמחת-לב משערי מחנה המאסר, ועלה לרכבת כשפניו מועדות לרוסטוב. געגועים עזים תקפו אותו בנסיעה למשפחתו – אשתו ושתי בנותיו מהן נפרד לפני מספר שנים. בלבו שררה התקווה כי כשתסתיים הנסיעה הארוכה יוכל לפגושן.

התרגשותו גברה כאשר הגיע לביתו. רעייתו פתחה את הדלת ושמחת הפגישה היתה עצומה. רק כשביקש לראות את בנותיו פרצה רעייתו בבכי וסיפרה כי כשהיה בסיביר סבלו שלושתן חרפת רעב עד כי לא היה להן כלל מה לאכול והבנות נפטרו מרעב. בבת-אחת הפכה שמחתו לאבל ותוגה. מר היה לו בלב. שתי בנותיו אליהן כה התגעגע, הלכו לעולמן והן כה צעירות, רכות בשנים...

כעבור ימים אחדים קיבל הודעה מהשלטונות כי כיוון שהוא אסיר משוחרר אסור לו להתגרר ברוסטוב. בלית ברירה עקר את דירתו לעיר נובוויבקוב, שם שינה את שמו וזהותו כדי להפסיק את רדיפת השלטונות.

את אשר עבר עליו במחנות הכפיה

ובחיים החדשים בעיר נובוויבקוב, כתב לרב ישראל גייקובסון:

"ב"ה שבאתי מבית החולים [= סיביר] בחיים. מפני האויר הקשה עבורי [אויר קשה, פירוש, שהשלטונות אסרו עליו לגור בעיר מגוריו] על כן אני נמצא פה בעיר נובוויבקוב. במשך הזמן שהייתי חולה [אסיר] ג' שנים ומחצה לייע איבדתי שני ילדים לייע. אכלתי רק לחם ומים וחס ושלום לא משלהם..."

בעיר נובוויבקוב שחט שחיטה כשרה בסתר וחי בדחקות. ימי המנוחה שלו לא ארכו, כי כעבור תקופה קצרה כבשו הנאצים ימייש את העיר, והוא ורעייתו נרצחו על קידוש השם. הי"ד.

•

תהא דמותו המופתית של חסיד זה מופת ודוגמא לחיים של חסיד ויעובדי המקדיש את חייו למען הפצת היהדות במסירות נפש.

בהכנת הכתבה נעזרנו בספרים: תולדות חב"ד ברוסיה הסובייטית; רשימות דברים ופניני הכתר.

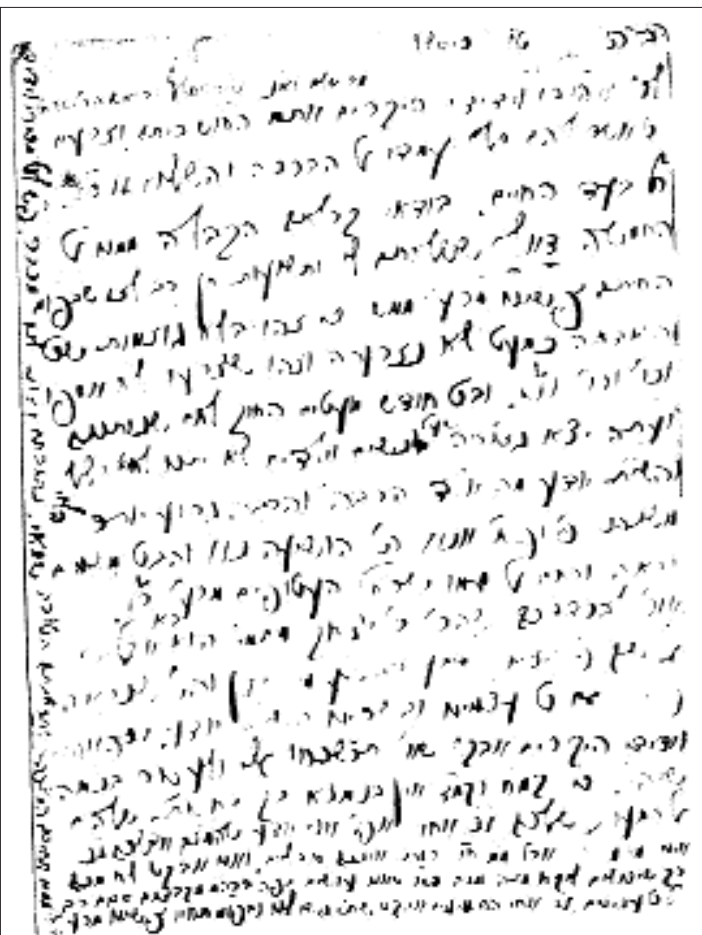
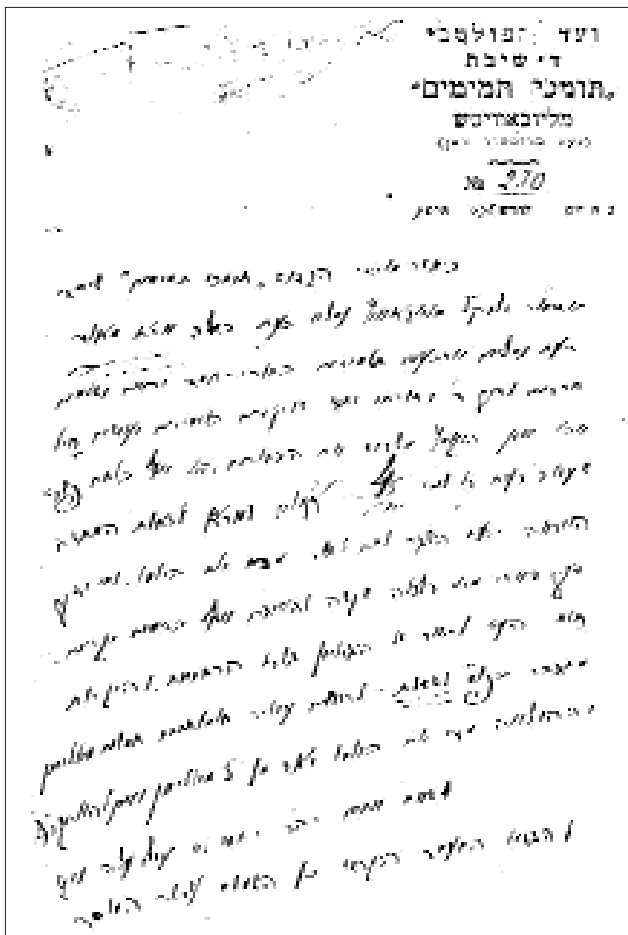
בונגלו למכירה

בקהילה קטנה של חסידי ליובאוויטש

- ◀ 2 חדרי שינה + 1 מחובר
- ◀ מרפסת גדולה מרושתת
- ◀ מטבח גדול + מקלחת
- ◀ בונגלו לאורחים מחובר
- ◀ מיזוג אוויר, מכונת כביסה, ומייבש כביסה
- ◀ 'דיי קעמפ' לבנים ולבנות
- ◀ הכל במצב חדש

עלויות אחזקה נמוכות
1917-689-0122

אגרות הנהלת הישיבה בפולטובה, על נייר המכתבים של הישיבה

אגרת הרב שמאי וויגאן, על מצב הרעב ברוסיה

הייה הסוף שעדיין אינם נותנים לשום אדם עבור פשוטים [הם מטבעות רוסיה] וד"ל.

שנת תרצ"ה התרבו המאסרים ההמוניים בקרב חסידי חבי"ד בכל רחבי ברית-המועצות. היו מהחסידים שהוגלו לשנים ארוכות והיו שהוצאו להורג.

גם בעיר רוסטוב החלו המאסרים ההמוניים בליל ראש השנה תרצ"ו. מיני אז החל לחיות בפחד איום, ואף אשתו ובנותיו, כאשר איש מהם לא יודע מה ילד יום.

ואכן, חששם התממש. בליל ערב יום הכפורים לאחר חצות הלילה, התפרצו הקלגסים לביתו של ר' שמאי. מלאכי החבלה ערכו חיפוש מדוקדק בביתו ובתום החיפוש ציוו עליו להתלוות אליהם. אשתו ובנותיו פרצו בבכי מר והפרידה לוותה בצעקות כאב ובמילות פרידה נרגשות. השוטרים הוציאוהו אל מחוץ לבית בכוח והושיבו אותו במכונית להובלת אסירים, "צ'ורני ורונוק" (העורב-השחור). ר' שמאי הובל תחת שמירה כבידה

היישר לחדר החקירות. במשך שעות ארוכות תבעו החוקרים לקבל מידע אודות עבודתו כשוחט, ומדוע אינו עובד בשבת ולמה הוא שואף לצאת מרוסיה. כך החלה מסכת העינויים והחקירות שנמשכה למעלה מחצי שנה, עד שהועמד למשפט.

על מעצרו של ר' שמאי אנו למדים גם באגרת שכתב ידידו "שמאי בן לייבע מיכליא הלוי מקנחא [מרוסטוב] שנחלה [בשפה המחותרתית – שנעצר] בליל ערב יום כיפור במחלת ה-נבעש [מאסר באותיות עוקבות] סיבתה לא ידעתי".

באגרות שכתב גיסו החסיד הרב חיים פאדנאס לר' ישראל גייקובסון ניתן לדעת על כך שגזרו את דינו לשלוש שנות עבודת פרך בסיביר. וכך הוא כותב:

"בי"ה ידידי נכבד מו"ה מפורסם הרב ר' ישראל נ"י.

הנה אבקש סליחה, אשר לא השיבותי עד הנה כי היינו טרודים מפני שגייסי ר' שמאי נ"י יושב אסור בבית הסוהר ר"ל. ועוד כמה אנ"ש. והיה המשפט ושפטו אותם על שלוש

בסוף תרצ"ה נגזרו חוקים חדשים בהקשר להוצאת ספרים מרוסיה ובנוגע להגשת בקשה לפספורט, חוקים שהקשו את יציאתו ביתר שאת. החוק החדש אסר הוצאת ספרים מרוסיה וכך נסגרה הדרך בפני ר' שמאי להשיג כספים נוספים. בנוגע לפספורטים – החוק החדש קבע כי מי שרוצה להגיש בקשה לפספורט עליו לגור שנה שלימה במוסקבה. ר' שמאי שכר אפוא דירה במוסקבה כאשר נאלץ היה להמשיך לשלם את דמי השכירות ברוסטוב, עיר מגוריו. דמי השכירות בשתי הדירות עלו לכדי מאה רובל בחודש בעוד הוא עצמו השתכר רק שמונים רובל!

האיגרת האחרונה המצויה בארכיון הרב גייקובסון בעניין זה היא מראש חודש מנחם אב תרצ"ה. במכתב זה כותב ר' שמאי במר לבו על כי לא מתאפשר לו לצאת את רוסיה: "מאוד מאוד דאבה נפשי בזה שהיה ביכולתי להיות במנחם הקדוש, בארץ הקודש, אילו היה אצלי הסכום שמבקשים עבור הפספורטים, אבל עתה השם יתברך יודע מה

בית משיח | 24